

A szerkesztő lakása: Rimaszombat, Jánosi-utca 54. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal: Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában. Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb felhasználások.

Előfizetés elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai póstahivatal. Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Rimaszombat, 1892 július 16.

Olvasóink érdekeit véljük szem előtt tartani, midőn lapunk e rendkívüli számát utnak bocsátjuk. A hírlapírói kötelességet ugyanis nem egyedül abban látjuk, hogy jól, hűven és lehetőleg részletesen, hanem hogy egyszersmind gyorsan is tájékoztassuk lapunk olvasóit a megyénk területén felmerült közérdekű események felől.

Lapunk legutóbbi számának megjelenése óta éppen talán a legfontosabb megyei esemény fordult elő: Gömör-Kishont t. e. vármegye nyári rendes bizottsági közgyűlése, igen érdekes tárgysorozattal f. hó 15-én tartatott meg.

Ezen közgyűlés lefolyásáról kívánunk jól, hűven és lehetőleg gyorsan és részletesen beszámolni lapunk t. olvasóinak a jelen rendkívüli számmal, miután úgy véljük, egy megyei közgyűlés mindenkor megérdemli, hogy közérdekű tanácskozásait a sajtó éber figyelemmel kísérje és minél szélesebb körben nyilvánossá tegye.

A közgyűlés lefolyásáról különben tudósítóink — gyorsírói feljegyzések nyomán — az alábbiakat közlik:

Megyebizottsági közgyűlés Rimaszombatban 1892. július hó 15. és 16-án.

A reggeli órákban e napon városunk élénkebb, mozgalmasabb képet nyert. A megyeháza előtt egyik uri fogat — köztük sok négyes — követte a másikat; élénken vitalkozó csoportok alakultak, itt a nagy nemzeti harczokat átélő hős veteránok, amott az ifju generatio, amott ismét a falu népéből beküldött bizottsági tagok.

Fél tízkor megkondul a vármegyeháza toronyépületében a harang, jelezve a gyűlés kezdetét, s negyedórával később a gyűlésterem nagyjából megtelik. Megindul a zsongás-bongás s elhelyezkedés, midőn a hirtelen támadó esőnd s nyomában dörgő éljenezés jelzi az alispántól kísért főispán beléptét.

Hámos László főispán elfoglalván elnöki székét, üdvözlí az elég nagy számban megjelent megyebizottsági tagokat, köszöni figyelmüket, a melyet a közügyek iránt ezuttal is megjelenésük által tanusitanak, s kéri őket, hogy minél hathatósabban, minél élénkebben legyenek szivesek a tárgyalásokba befolyani s érdemlegessé tenni a közgyűlést, melyet néhány rövid szóval megnyitottnak nyilvánít.

A főjegyző ezután felolvassa Bornemisza László alispán kitünő tollal szerkesztett évnegyedes jelentését, mely megemlékezik ékes szavakkal a koronázási jubileumról, a borsodmegyei főispáni jubileumról, Dapsy Vilmos és dr. Marikovszky Gusztáv bizottsági tagokról, kiknek emléket jegyzőkönyvileg kéri megörökíteni; végül felöli a közigazgatás különféle ügykörének minden kiemelkedő jelenségét s azokról kimerítően beszámol.

(Az alispáni jelentést egész terjedelmében lapunk más helyén közöljük.)

A lecsillapodó éljenezések után tudomásul vétetik. Következett a földmivélésügyi miniszteri rendelet a szarvasmarhák között mutatkozó ragályos tüdővész kiirtása tárgyában.

Ezen miniszteri rendelet az érdekelt gazdaközönség támogatását kéri. A rendelet értelmében a tüdővész marhák levágandók, hogy a ragály tovaaterjedése megakadályoztassék; ezért azonban kártérítés adandó, a melyhez szükséges alap teremendő, akként, hogy az érdekelt gazdák marháik után bizonyos összeget tartoznak fizetni. Egyelőre a kívántató alapnak csak felét viseli a vármegye, felét a miniszter, a földmivélési költségvetésben hozván a megyék javára számadásba.

Az állandó választmány helyeselte ezen miniszteri rendeletet s az abban előirt alap megteremtését ezelőva felölt marha után 8 krt, 1 évesnél fiatalabb marhák után 4 kr. fizetését hozza javaslatba.

Az első szónok, ki e tárgyhoz szól: Szentiványi Árpád: Ha hazánkban — mondja a szónok, — tekintetbe vesszük azon közterheket s adókat, a melyek a polgárookra ólomsulyként nehezednek, meg se tudjuk mondani, de még a pénzügyminiszter se tudja teljes felvilágosítást adni, mennyi s hányféle ezimen adóztatják a magyar honpolgárt. Mint igazi ellenzéki férfiú, megvallja, irtózik ép azért minden újabb terhőtől, de bármennyire is szeretne ezen elvéhez következetes maradni, mégis kénytelen ezen esetben kivételt tenni, mert általános s így mindenkit érhető veszedelem elhárításáról van szó. Mindenkinek közös érdeke tehát, hogy a kártérítési alaphoz s a vész kiirtásának lehetőségéhez áldozatokkal hozzá járuljon, mert ugyanezen áldozatoknak gyümölcsseit is mindenki egyformán élvezendi. — Ajánlja ezért a maga részéről az állandó választmány javaslatát.

Az általános éljenezéstől kísért beszéd után felöltött Bornemisza László alispán: Szerinte a felső vidéken azelőtt a tüdővész soha sem fordult elő. Sajnos azonban, ide is, mint sok más helyre, behurezoltatott. Ép azért, hogy gyorsan elejét vegye a bajnak, a főispánnal egyetértőleg érintkezésbe lépett a miniszterrel, ki előtt kijelentette, hogy Gömörmegye is megfogja hozni, ha kell, az áldozatot, hogy e bajtól megszabaduljon. A miniszter intézkedése meg is hozta a várt jóeredményt, mert 10 nap alatt a tüdővész kiirtatott, s július 10-ike óta a megye zár alól felszabadult. Bizik ő is a megye a saját jól felfogott érdekének felismerésében, s hogy ezáltal vezetve elfogadjá az állandó választmány javaslatát, s kéri a megterhelést egyszer s mindenkorra megszavazni.

Lelkes éljenezés adta meg a jóváhagyást.

Máriássy Andor nem helyesli a megadóztatást, mert nem történik az a kellő módon. Ily nagyfontosságú kérdésnél ugyanis, melynek eldöntése a honpolgárok újabb megterhelésével jár, megkivánja, hogy azok kellő időben s kellő módon értesítve legyenek, s figyelmük a tárgy rendkívüli fontosságára felhivatván, rendkívüli közgyűlés hívassék egybe. Csakis ezt tartja illetkesnek ily ügyek elintézésére. Egyébként az állandó választmány javaslata ellen elvben nincs kifogása s azt elfogadja.

Bornemisza László alispán: Figyelmezteti szónokot, miszerint a tárgysorozat a hivatalos értesítőben jó előre közölve volt, s ekként tudomást szerezhetett minden érdeklődő a felvett kérdésről. M. s törvényszerű figyelmeztetést ő nem is ismer; nem is látta a rendes közgyűlés küszöbén egy rendkívüli közgyűlés szükségességét.

A közgyűlés általános helyesléssel kísérte az alispán enuntiationját.

Hámos László főispán a jelen esetről nem kíván praecedens képezni, nincs kifogása, hogy nagyfontosságú tárgyakban a rendkívüli közgyűlés egybehívassék.

A főispán által feltett kérdésre a közgyűlés az állandó választmány javaslatát elfogadja.

Ezután az állandó választmány kiegészítéseül a főispán javaslatára egyhangulag Diószeghy Zsigmond, a központi választmányba pedig Kubinyi Géza és Nagy Ferenc választottak meg.

Következett két közigazgatási gyakornoki állás betöltése.

Az elnöklő Hámos László főispán Szelezky Árpádot a rozsnóyi járásba, Molitörisz Zoltánt a tornalliai járásba f. év szeptember 1-től fizetéses közigazgatási gyakornokokká kinevezi, mit a közgyűlés élénk éljenezéssel veszt tudomásul.

Felolvasásra került Vaszary Kólos herczegprimás köszöni levele; az éljenezéssel fogadott levél, melyet annak idején lapunkban egész terjedelmében közöltünk, jegyzőkönyvi megörökítése határoztatott el.

Majd Baross Gábor özvegyének két köszöni levele; a részvétért s küldött koszorúért, olvastatott fel. — (E leveleket szintén közöltük már lapunkban.) A meleg hangú levelek tudomásul vétettek s levéltárba helyezni rendeltettek. —

Napirendre került a belügyminiszter engedélye a vármegyei központba egy közíg. gyakornoki állás rendszeresítése tárgyában.

Tudomásul vétetvén, ez állásra elnöklő főispán Bányay Ferenczet nevezi ki, mi egyhangulag elfogadtván, tekintettel, hogy jegyzői funkciót is végez, főispán kinevezi őt egyuttal tiszteletbeli aljegyzőnek.

Most jött a legfőbb vitát keltő tárgy: bizottsági jelentés az obtartási szabályrendelet tervezetének megállapítása tárgyában.

Ezen tervezet szerint minden kutya hat hónapos korától kezdve adófizető.

Az adóköteles kutyák három osztályba soroztatnak. Az elsőbe tartoznak a házörző kutyák (komondor, kuvasz stb.); ezek után 1 frt adó fizetendő évenként; a másodikba tartoznak a vadász kutyák (vizsla, kopó, taxli, agár, patkányfogó v. ratler); ezek után 2 frt adó jár; a harmadikba tartoznak a csupán kedvtelésre szolgáló ugynevezett luxus-kutyák.

Hámos László főispán ajánlja a szabályrendelet elfogadását, mert az nem annyira a pénzügyi szempontot tartja szem előtt, mint inkább a közegészségügyit, a melyet pedig a gazdálatlan kutyák alaposan veszélyeztetnek. A gazdálatlan kutya el lesz pusztítva, mert nem lesz aki érte fizessen, és senki sem tart fölően kutyát, hanem csak annyit, mennyire szüksége van, ezt pedig az biztosítja, hogy a kutyáért fizetni kell. Aki kutyáját nem tudja eltartani, az érte fizetni sem tud, ha pedig nem fizet érte, el lesz pusztítva; az elten tartott kutyáktól származó veszély elhárítására fog szolgálni jelen javaslat; ezért ajánlja azt elfogadásra.

Máriássy Andor ellene szól, hogy a patkányfogó, ratler a vadász kutyák közé soroztatik, mert szerinte a ratlerek a házat egy nagy veszedelemtől, a patkányoktól őrzik meg; a patkány-fogás pedig nem jöhet vadászat számba; kéri őket a házörző kutyák közé soroztatni.

Szentiványi Árpád szerint az állandó választmányban is felmerült a ratlerek osztályozásának a kérdése, de úgy találták, hogy ratlerekkel vadászni is lehet, sőt sok helyen vadásznak is, de meg a ratlerek tényleg patkányokra vadásznak is.

Nincs kifogása az ellen, hogy a luxus kutyák közé vétessenek fel, de ellenzi, hogy a házörző ebek közé soroztassanak.

Gróf Serényi Béla az előtte szólott két t. bizottsági tag ur polemája is csak arról győzi meg, hogy nem lehet praecis határ vonalat húzni vadász kutya és luxus eb között, s annyival kevésbé nem, mert tulajdonképp a vadász kutya is luxus-állat. A vadászat nagyrészt passio, s így az ezt szolgáló kutya luxus-tárgy. A passiót izzó vadász legjobban megfizetheti az adót. Minden nehézségnek és vitának eleje vétetik s a kérdés ketté vágatik, ha a 2-ik osztályt elejtjük és felállítunk 2 osztályt: a házörző ebek és luxus-kutyák osztályát. Az első 1 frrtal, a második 3 frrtal legyen megadóztatva.

Annál méltányosabbnak találja ezt, mert vadászkutyák barangolási hajlamokkal birnak, bevadásszák magukban is sokszor az egész határt, kárt tesznek a vetésekben, pusztítják a vetéseket, rovaroktól védő foglyokat stb.

Ezek az állatok még kedvezményben részesüljenek? A vadászati törvény már így is megadja nekik azon kedvezményt, hogy míg a faluhoz csak közel kalandozni szokott komondorokat agyonlőni engedti, eddig a vadász kutyákra csak azt mondja ki, hogy csak elfogni szabad, olyan vadász kutyát pedig, a mely magát elfogni engedje, nem ösmer. A sok igazságszeretettel és alapos logikával elmondott beszéd azonban nem talált oly általános vizsgálagra, minőt véleményünk szerint nagyon is méltán megérdemelt.

Szentiványi Árpád a háromfoku osztályozás mellett foglal állást. Szerinte a felszólalásokból azonnal lehet látni, ki az igazi vadász és ki a lesi puskás. Jól tudja, ha névszerinti szavazást kérne, s 50 krt hozna a javaslatba, minden igazi vadász a mellett szavazna. Ezt ugyan nem teszi, de az előtte szóló javaslatát sem helyesli.

Balogh Samu a főispán ur öméltsága előadásából indul ki, mely nem a pénzügyi érdekeket tartja első sorban szem előtt. Akkor pedig felveendőnek tartja, hogy a befolyandó kutyaadóért ellenörzés ezelőjából a kutyáknak bárczak osztassanak ki, s azok azt viselni tartozzanak. A bárczak nélküli kutyák pedig elpusztítandók.

Hevessy Bertalan szerint az állandó választmány sem tartotta ezelőszertének a bárcza alkalmazását, mert a falusi és pusztai viszonyok közt a bárcza örökkön örökké veszendőbe menne s a gazdák nem győznék a bárcza megváltását.

Bornemisza László alispán a bárczakérdés megvitatását a részleges tárgyalás alkalmára kéri fenntartani. Elnöklő Hámos László főispán összegezvén a vitát, kimondja általános helyeslés közt, hogy az állandó választmány javaslata a háromfoku osztályozással s adóval elfogadatik!

Következett a szabályrendelet felolvasása, illetve a részleges tárgyalás. — A bárcza kérdésnél fejlődött ki ismét nagyobb vita.

Balogh Samu tentartja indítványát.

Szentiványi Árpád ellenzi ezt és Hevessy Bertalan által felhozott indokokat kiegészíti még azzal, hogy a bárczához kravátlí is kell, a bárczaviselet kimondása tehát azt is involválná, hogy minden kutya kravátlí viseljen, ez pedig falusi viszonyok közt lehetetlen. Az összeírás mellett foglal állást, mert szerinte X barátjának a kutyája, ha bárczával kalandozik ki a tagba, Y barátjának a kutyája hozná haza, lévén X barátjának például a juhásza olyan ügyes vagy gazdficzó, hogy ellopja.

Bornemisza László alispán közvetítő indítványt tesz; vétessék fel a szabályrendeletbe, hogy a bárczakat kikí tetszése szerint igazolásképen kutyáin alkalmazhatja vagy nem.

Hevessy Bertalan szerint jogszabályba csak az vehető fel, mit nem szabad és mit kell tenni, és nem azt, hogy mit ezelőszertí vagy tanácsos.

Diószeghy Zsigmond azt találja, hogy a szabályrendelet csak házas, ha nem történik az elhagyott puszták érdekében azon intézkedés, hogy pusztákon legalább egy komondor adómentes. A házörző kutya itt kiválólag teljesíti a közbiztonsági szolgálatot.

Elnöklő főispán Hámos László összegezi az indítványokat, s felteszi a kérdést, elfogadják-e a bárcza kötelel viseletét vagy sem? A közgyűlés nem fogadta el.

2-ik kérdés, elfogadják-e a közgyűlés a bárcza facultatív viseletét? A közgyűlés nem fogadta el.

Diószeghy Zsigmond indítványa felett nem történt szavazás, mert az az adó kérdésnél volt teendő.

A közgyűlés többi tárgysorozata vita nélkül tudomásul vétetett. Kiemeljük mégis a következő tárgyakat: A kereskedelemügyi miniszter rendeleteleg jóváhagyja a murányi és esztergomi vasutaknál 40000 frrt, illetve 25000 frrt névértékű törzsrészvény vásárlását.

A jóváhagyást kimondó miniszteri rendelet kiadatni rendeltek a közérdekeltségnek.

Gernyő pusztáson haszonbérbeadás ellen beadott fel-bezést elutasították, mert igaz, hogy a haszonbérbe-adás nyilvános árlejtés nélkül történt, s annak megtartása mellett talán kedvezőbb eredményt lehetett volna elérni, mégis a felbevezés figyelmen kívül hagyatik, mert a fel-bebező maga is a haszonbérbe vevők között van, s így megrovíditásról nem szólhat.

Tárgyalást idézett elő még Nógrádvármegye alispánjának átirata a Fülek-püspöki plébániái épületek javítási ügye feletti bíráskodásra megadandó jog tárgyalása.

A nógrádmegyei Fülek-püspöki anyaegyházhoz a me-gyénkbeli Béna mint leányegyház tartozván, az átirat folytatán Béna egyházbíráskodási jog tekintetében Fülek-püspökihez, így Nógrádmegyeihez tartozónak ísmertetik el. — A mi a plébánia építési költségeit illeti, **Bornemiszsa László** alispán megjegyzi, hogy a hozzájárulási aránya a visitatio canonica alkalmával felvett jegyzőköny-vekben különben úgy is praecisirozva van, úgy hogy Fülek-püspöki hozzájárulási aránya kétharmad, Bénaé egyharmad, mi által az egyházbíráskodás Béna veszedel-me nélkül adható át.

Különös intézkedést involvált még Szepesvármegye közönségének átirata az egyes községek nem magyar hangzású neveinek megváltoztatása tárgyában s a közsé-gek neveinek magyarosítását kitüntető névsor a hivatalos értesítőben közzététetni rendeltetik.

Kiváló figyelmet keltett még a belügyminiszter azon rendelete, a melyben a rimaszombati járás szolgabírójá-nak a kisebb polgári peres- s kihágási ügyekben való bíráskodásra az engedélyezési jogot a közgyűlésre ruházta. Ennek folytán a közgyűlés **Bornemiszsa László** alispán indokolása alapján a jogot **Porubszky Imre** szolgabírónak megadja.

Egyébként a közgyűlés az állandó választmány ja-vaslatait mindenben elfogadva, délután fél 4 órakor az elnököl főispán által szívélyes s lelkes szavak kíséretében bezárattott.

A közgyűlés ma, folyó hó 16-án nyert folytatást, a tárgysorozat hátralevő része azonban egész simán, vita nélkül tárgyalatott le.

Alispáni jelentés a megyei közigazgatás 1892. második negyedévi állapotáról.

Tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés!

A vármegyei közigazgatás legközelebb lefolyt ne-gyed év alatti állapotáról van szerencsém rendszerinti tiszti jelentésemet a következőkben tiszteletteljesen elő-terjeszteni:

Mindenek előtt a hazafiai lelkesedés és öröm ér-zetével kívánok tiszteletteljes jelentést tenni arról, hogy az ő eszásári és apostoli királyi felsége megkoronáztatásának 25-ik évfordulója alkalmából, a nemzeti közérzetet ma-gasztos nyilvánulása által, oly fényesen és a nemzet dicsőségéhez méltóan megtartott ünnepélyeken, vármegyénk küldöttsége, főispán ur ő méltóságának vezetése mellett résztvett és a tekintetes vármegyei közgyűlés megbízásának és őszinte igaz. óhajának megfelelő: dicsőségesen uralkodó apostoli királyunk ő felsége legmagasabb szem-lye előtt és trónjának számolyánál vármegyénk örök-lött alattvalói hódolatának és tántoríthatlan hűségének a társ törvényhatóságok küldötteivel együttesen legalázato-sabb kifejezést adott, hogy ő királyi felsége, legkegyel-mesebb urunk a törvényhatóságok igaz hazafiai lelkesült-séggel nyilatkozott őszinte hódolatát és tisztelgését leg-kegyelmesebben fogadni méltóztatott.

Majd utóbb Borsodvármegye szomszédos törvény-hatóság szíves meghívása folytán, a vármegye által főis-pánja báró Vay Béla ő méltósága főispánsága 20-iki év-fordulójának megünneplése alkalmából tar ott diszközgyü-lésen vármegyénk küldöttsége megjelent, s ott vármegyénk szomszédos baráti és atyafiságos érzelmetének s az ünne-pelt hazafiai érdemei iránti méltó elismerésének és szem-lye iránt tiszteletének kifejezést adott.

Tiszti jelentésem során azonban, az igaz részvét őszinte érzetével megemlékezni azon súlyos vesz-téségről is, mely ez idő alatt vármegyei bizottságunkat, két érdemekben gazdag, évek hosszú során keresztül ügy-buzgó és tevékeny tagjának, néhai Dapsy Vilmos nyugal-mazott kuriai bírónak és néhai Marikovsky Gusztáv volt vármegyei főorvosnak gyászos elhunytá által érte. Bizo-nyára a közhangulatnak lehetek hű kifejezője azon tisz-telletes előterjesztéssel, hogy a tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés, hazafiai tevékeny munkásságuk által szerzett elévülhetlen érdemeik méltó elismerésül gyászos elhalálzásuk feletti őszinte részvétének és igaz sajnálkozásának jegyzőkönyvileg kifejezést adjon.

Különben a mult rendes tavaszi bizottsági közgyűlés idejétől, oly esemény, mely a vármegyei közigazgatás ren-des menetét megzavarta, vagy arra akadályozólag hatott volna, elő nem fordult.

A vármegyei tisztikar törvényszerinti köteletségének általában buzgalommal megfelelt és a közigazgatás ha-táskörébe utalt ügyek törvényszerű elintéztét nyertek.

A tisztikar létszámában ezen idő alatt személyi vál-tozás elő nem fordult.

Az idei fősorozás április hó 23-án a dobsinai ren-dezett tanácsú városi sorozó-járással vármegyénk egész területén befejeztetett.

Az egész állítás törvényhatóságunk mint tíz sorozó-járársában teljes rendben és a legesekélyebb fennakadás nélkül folyt le, s éppen ez okból elismeréssel kell felemlitenem, azon kötelelességszerű hivatalos buzgalmat és igye-kezetet, melyet az uncozállítási munkálatok elkészítésénél, valamint az állítás folyama alatt, a sorozás akadálytalan menete és a rend fenntartása érdekében a sorozó-járások tisztviselői általában tanusítottak.

A fősorozás eredménye átlagban elég kedvező, mennyiben az előállított hadkötelesek 30 % lett beso-rozva.

A vármegyei kezelés alatt álló utvonalak fenntartásá-hoz szükséges fedanyag szállítása legnagyobb részben már vállalati uton biztosítva lett s már a fedanyag száll-ítása is folyamatban van. A még hiányzó csekély meny-nyiség biztosítására is kilátás van: úgy hogy ez évben a fedanyagnak természetbeni közmunka leszolgáltatása által leendő kihordása elmellözhető lesz.

Azonban a mult évi vármegyei utadó elszámolása, nyilvántartása és a folyó évi kimutatások elkészítése, ál-talában pedig az utadóról szóló 1890-ik évi I. t. cz. in-tézkedéseinek végrehajtása igen sok, csaknem legyöz-hetetlen nehézséggel van összekötve s a számvévségénel a munkaerőnek, legalább egy számtisztai állásnak rendszere-sítése általi leendő szaporítása nélkül a törvényben meg-határozott határidők pontos betartása mellett nem lesz kivihető és teljesíthető.

E tekintetben az utadó kérdésének tárgyalása alkalmával előadandó részletes előterjesztésemet már ez alkalm-mal, a tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés min-denkor tapasztalt kegyes jóindulatába ajánlom.

A vármegyei gyűlövalp kiadásainak fedezetére a folyó évre kivetett 12.443 frt 07 kr. vármegyei pótdából eddig beszolgáltatótt 6195 frt 66 kr., s a még hátralevő összegek befizetése folyamatban van; s erre nézve a szük-séges intézkedéseket rendes hivatalos uton megtettem.

A vármegyei kezelés alatt álló különböző pénztárak és vármegyei alapok kezelésének rendszerinti megvizsgál-ása, a pénztári kezelést szabályozó utasítás rendelkezé-seinek megfelelőleg általam bizottságilag havonként foga-natosítottván, a pénztári kezelés minden alkalommal teljes rendben, a készpénz hiány és felesleg nélkül, a pénztári betétet képező takarékpénztári betétkönyvek, értékpapíro-sok, kötvények és egyéb értékek hiány nélküli állapot-ban és teljes rendben találtattak.

A közegészségi állapot kedvezőnek jelezhető, meny-nyiben járványos betegségek nagy mérvben elő nem for-dultak.

A nagyrözei járás több községeiben és a roznayói járás egy községében a lakosság között bekövetkezett élelem hiány káros következményeinek elháritása érd-kében az inségben levő lakosság naponként történendő élelmi szerekkel való ellátása által a tekintetes vármegyei köz-gyűléstől nyert meghatalmazás alapján saját hatáskörömben intézkedtem, s e célra a vármegyei inség-alapból össze-sen 1250 frt, valamint ezen községek részére a szük-séges tavaszi vetőmag beszerzésére a járás főszolgabírójá-nak, a szüktség által indokolt előterjesztésére ugyanezen alaplól 2085 frt kamat nélküli kölcsönt kiutalványoztam.

Ezen már mult májusban rendkívüli közgyűlésünkben is bejelentett intézkedésemmek, az elszámolási iratok elő-terjesztése és megvizsgálása után, jóváhagyó tudomásul vétéit kérem.

A hasznos házi állatok egészségügyi állapota egyes he-lyileg fellépett járványos és esakis egyes községek terüle-tére kiterjedt betegségeket kivéve még kedvezőnek je-lezhető. Vármegyénk területének a ragályos tüdőgyuladás terjedésének megakadályozása és a kór kiirtása céljából alakított körzetből leendő kivétele végett elrendelt viz-gálát és a fertőzés gyanujában talált szarvasmarháknak kártérítés melletti elszállítás befejeztetett s a gyors eljár-ás következtében vármegyénk egész területe folyó hó 10-től a zárlati körzetből kivételven, a belföldi szarvas-marha forgalomnak megnyitott.

A nagyméltóságu m. kir. földmívelési miniszterium-nak e tekintetben kegyes jóindulatu eljárását és méltá-nyos és gyors intézkedését a legnagyobb elismeréssel és őszinte köszönettel kell felemlitenem.

Különben ebből kifolyólag még szükséges intézke-désekre nézve, különösen a kitisztítási eljárás költségeihez való hozzájárulás kérdésében a tekintetes vármegyei köz-gyűlés elhatározását ez alkalommal kikérem.

Ezenkívül a lovak között több takonykóros eset for-dult elő Sztárnya, Szent-Király, Felső-Sajó községekben, különösen Szent-Király községben ezen veszedelmes és ragályos kór nagyobb mérvben lépett fel s részint megalapított takonykór, részint gyanuja miatt 17 darab ló hatóságilag kiirtatott s a szükséges óvintézkedések legna-gyobb szigorral leendő foganatba vétele elrendeltetett.

A szarvasmarhák között a ragályos száj- és köröm-fájás Serke községben megalapítottat s a sertések között meleg nyári időben rendszerint uralgó orbánczjárvány ez esetben is több községben fellépett.

A kór terjedésének megakadályozása végett a szük-séges óvintézkedések végrehajtottak.

Végezre jelentésemet, a tárgyalás alá veendő egyes ügyek érdemére vonatkozólag, előterjesztendő javasla-tomat a tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés min-denkor tapasztalt kegyes jóindulatába ajánlván, kiváló tisz-teletem nyilvántartása mellett maradtam

Rimaszombatban, július hó 14-én 1892.

Bornemiszsa László, alispán.

Hirek és vegyesek.

Esküvő. Folyó hó 12-én d. u. 4 órakor ve-zette oltárhoz a jánosii református templomban megyénk ifjuságának egyik legelőkelőbb tagja kis-esoltói Ragályi Gyula nagybirtokos szendrői Tör-ök Saroltát, szendrői Török Balint árvaszéki el-nök és neje szül. Vályi Vilma nagyműveltségü s bájós leányát. Tanukul Dokus Ernő és kisesoltói Ragályi Ferencz szerepeltek. Az esküvő után a fiatal pár azonnal a völégény kelesényi birtokára utazott.

× **Katonai hírek.** Haded El Fadlallah es. és kir. őrnagy tegnap, folyó hó 15-én városunkba érkezett a szabadkai méntelep inspezialása céljából. — Uex-küll Guillenband gróf kassai hadtestparanesnok, mint lapunk mult számában jeleztük, ma délután érkezik városunkba s a tüzérség felett szemlét tart. A Szabadka-pusztá mellett levő gyakorlótérrel 4 és 5 óra tájban fog-nak bevonulni tüzereink. Kedvező idő esetében bizonyára díszfelvonulás is lesz.

Esperességi közgyűlés. A gömőri ágost. evang. egyházmege esperessége évi rendes köz-gyűléstét **Sajó-Gömörön** augusztus hó 3-ik napján szokott tárgysorozattal fogja megtartani. Ezt meg-előzőleg augusztus 2-án d. u. 2 órakor esperes-ségi gyámintézeti gyűlés, 5 órakor istentisztelet, 6 órakor pedig a szokásos conferentia tartatik. Mint tudósítónktól értesülünk, a sajó-gömöriek ven-dégeik tiszteletére s az esperességi domestica tőké-jének növelése céljából hangversenyt rendeznek.

Alapkö-letétel. E hó 14-én történt meg Rozsnyón az új izr. templom alapkövének elhe-lyezése. Az ünnep reggel 7 órakor kezdődött. Felolvasták az alapköbe elhelyezett okirat szöve-gét, mire a rabbi beszédet mondott, melyben néhai Andrassy Manó grófról, a hitközség volt jótéví-jéről is megemlékezett. Este bankett volt.

Tűz volt f. hó 14-én Rimaszombat város határa-ban. Az alsó malom mellett eltérülő réten összehozlyozott széna és szalma gyűlt meg állítólag szándékos gyújtó-gatás következtében. Az épen közelben gyakorló tüzér-legénység s a gyorsan kivonult városi tűzoltóság hamar előtthta a tüzet, mely miatt a széna és szalmatulajdonos Rimaszombat városa csekély kárt szenved, miután az el-fégett takarmány biztosítva is volt.

× **Községi pótdó kivételével,** melynek 16%-át az iskolaadó képezi, nincsennek figyelemmel, mint tapasztalni volt alkalmunk, arra, hogy az iskolaadó a közokta-tástgyi fenntartását s támogatását czélolván, nem volna kivetendő az iskolák szellemi fenntartóira a tanárok a tanítókra. Mi a magunk részéről nem tartjuk helyesnek, hogy az iskola adóval terhelik azokat is, a kik en köny-nyitni volna kívánni a kérdéses adó. Amit egyik kézzel tanarainknak adunk, azt a másikkal elveszszük. Az ilyen eljárás a szüntlett nagylelkűség képét viseli. Tanáraink s tanítónk pedig méltán megérdemlik, hogy irányukban legalább is, annyi jóakarattal legyünk, a mennyivel ök gyermekeinket nevelik és oktatják.

△ **Az aggteleki barlang,** mint tudósítónk értesít, már azon stadiumba jutott, hogy csak a legkényelmesebb izlésű turistának lehet még kívánni valója aki e rengen-ge barlang óriás méretű te. m. e. villanyvilágításról, hegyesűsok áthidalásáról stb. álmodozik. E tavaszon a régi és új bejárat közti hosszu utból elháritottak minden akadályt, úgy, hogy nemrégeből egy nyolcz éves leánya is minden panasz nélkül tehette meg az ötödfélórás utat. Az új bejárat előtt egy előcsarnokos szoba épült; ugyan-ott 330 lépeső erős deszkákkal helyettesítetett. A régi bejáratnál egy harmadik szoba is épült, mely vaságyak-kal s szükséges ágynemekkel ellátva oleső ár mellett áll a látogató közönség szolgálatára. A menházban egy-szerű, de izletes ételek kaphatók s e tekintetben sem szenvednek a vendégek semmi hiányt; mindezek daczára június 21-ig csak 56 látogatója volt a világhírű barlang-nak, ennek a esodálatos alválagának, melyet még az amerikai turisták is jobban ismernek, mint a gömöriek. A mi közönségünk egyáltalán n. m. érdeklődik megyénk ter-mészeti kincsei iránt s a turisztai nemes szenvedély ápo-lására még azt az előnyt sem használja fel, melyet az egyes szebb kirándulási pontok közelsége s könnyen hozzáférhető volta nyújt. Pedig az aggteleki barlangnak igen sok pontja, melyeket eddig csak távolról lehetett megsemlélni, a kárpát-egyesület gondoskodása folytán most már teljesen hozzáférhetővé van téve; egyes szebb helyektől alig lehet megválni. A fáradságot tökéletesen pótolja a tájképekben való gyönyörködés: a esillagvizsgáló torony, az eddig még alig látott Pantheon, Tündéharang, Tempevolgye, Minerva sisakja, Szent-László szobra, N. Sándor díszterme, Dárius kincse, Garizim, Olajfák hegye, Bünbánó Magdolna, Tejut, Tört hajó ronesa, Világító to-rony, Alabastrom torony, egytől-egyig mind oly tájképek, melyeknek látása még a legprózaibb embert is meghatja s lelkét ihletésbe ejti. Még azokra nézve is érdekes lehet, a kik a természetnek a páratlan szépségű, szeszö-lyes alkotásaiban már többször is gyönyörködtek s ezért az ideit turista saisona olvasóink figyelmébe ajánlván.

× **Új platin-fényképek.** Az eddig használatban volt fényképeket — úgy látszik — mindinkább kiszorítják a mindenféle anyyra kedvelt és divatos platin-fényképek, melyek tartósak és is szemer igen esinosak. Nehány nap óta ilyenek láthatók a helybeli fényképkirakatokban is. A sikertült képek, melyek kitűnő műizlésről s jeles szak-képzettségről tanuskodnak és dicsérik a mester And-rassy László ügyes kezét, ki a legnagyobb anvagi és erkölcsi áldozatokat meghozta, hogy megyénk műértő és jóizlésű közönségének magas igényeit kielégítse. Örömet hívjuk fel az új képekre olvasóink figyelmét.

× **Okirathamisítás** vétsége miatt került a büntető törvényszék elé Spitzer Leopold, ki az ügyészség vádin-ditánya szerint a rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság által kiadott eredeti szerződést sem-misítet meg Eszerződés a vádlott atyja által neki ajándékozott egyházasbásti birtokora visszabocsájtásáról szól. Ez ügyben a végtárgyalás Török János kir. törvényszéki bíró elnöklete alatt f. hó 14-én tartatott meg. A vád-hatóságot Szeredinszky Sándor kir. alügyész képviselte; e védelmet dr. Strausz József ügyvéd vállalta el. A tárgyalás folyamán több tanut hallgattak ki, s ezek kö-zött nagyfontosságu volt Jádi Ferencz egyházasbásti kör-jegyző vallomása, mely megerősítette a vádlott azon védekezését, hogy az okiratot a vádlott gyermekei tépték szét. A védelem nagyrészt annak beigazolásra szoritko-zott, hogy az okirat megsemmisítése által senkinek kár nem okoztatott, s így büntethető vétség nem foroghat fenn. A tárgyalás egész nap tartott, s a törvényszék az ügyész vádbeszédének és védő alapos jogi fejtegetéseinek meghallgatása után a vádlottat felmentette.

Felelős szerkesztő: Lőrincy György.

Kiadó-tulajdonos: Dr. Bernát István.

Magán-hirdetés.

→ **Vadászok figyelmébe!** ←

A rimaszécsi volt urbéres gazdák

vadászterülete

1892. évi augusztus hó 1-től, hat egymásután következő évre bérbé adatik.

A nyilvános árlejtés f. é. július hó 24-én fog Rimaszécs községháznál megtartatni, s a vadászterület a legtöbbet ígérőnek kiadatni.

Rimaszécs, 1892. július hó 15-én.

A volt urbéres gazdák